

בש"פ 6554/17 - אייל יצחק, יוסי טויל נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6554/17

בש"פ 6563/17

כבוד השופט י' דנציגר

אייל יצחק

יוסי טויל

לפני:

העורר בבש"פ 6554/17:

העורר בבש"פ 6563/17:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

עררים על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום
16.8.2017 במ"ת 40240-06-17 שניתנה על ידי כבוד
השופט ע' קובו

ב' באלול תשע"ז (24.8.17)

תאריך הישיבה:

עו"ד אייל אוחיון

בשם העורר:

עו"ד מירי קולומבוס

בשם המשיבה:

החלטה

1. לפני עררים על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופט ד"ר ע' קובו) במ"ת 40240-06-17 מיום 16.8.2017, המורה על מעצרו של העורר בבש"פ 6554/17 (להלן: יצחק) והעורר בבש"פ 6563/17 (להלן: טויל) (להלן יכוננו יחד: העוררים) עד לתום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדם.

2. כתב האישום שהוגש נגד שני העוררים וחמישה אחרים (להלן יכוננו יחד: הנאשמים) מייחס להם עבירות של: קשירת קשר לפשע; ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן; החזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן; החזקת סם שלא לצריכה עצמית; והפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו.

בכתב האישום מצוין, בין היתר, כי עובר ליום 4.6.2017 קשרו הנאשמים ביניהם קשר לייצר סם מסוכן מסוג קנבוס. לפי כתב האישום, לצורך קידום הקשר שכר טויל רכב יחד עם נאשם נוסף. כמו כן, הנאשמים שוחחו ביניהם בטלפון, תיאמו מפגשים, קיבלו לידיהם באופן אשר אינו ידוע למשיבה צמחי סם מסוכן מסוג קנבוס, והצטיידו באמצעים לייבוש ולייצור הסם. יצחק ואדם נוסף שזהותו אינה ידועה למשטרה שכרו דירה בת ארבעה חדרים במושב אחיטוב למשך שלושה חודשים, והנאשמים הקימו בה מעבדה לייצור קנבוס, בכך: שבנו מתקנים לייבוש הסם ברחבי הדירה; אטמו את חלונותיה באמצעות יריעות ניילון; הפעילו מאווררים ברחבי הדירה; תלו את הסם ופיזרו אותו לייבוש, ומאותו שלב ייצרו במקום 84.6 ק"ג של הסם, שנתפס על ידי כוחות משטרה שנכנסו לדירה.

3. בית המשפט קמא קבע בהחלטתו כי יש להורות על מעצרם של העוררים עד לתום ההליכים נגדם, וכי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך שפגיעתה בחירותם של העוררים היא פחותה. בית המשפט עמד על כך שמדובר במקרה דנן בעבירות סמים שלגביהן קיימת חזקת מסוכנות סטטוטורית, כך שהמעצר מאחורי סורג ובריאח הוא הכלל וחלופת מעצר היא החריג. בית המשפט בחן את האמור בתסקירי שירות המבחן בעניינם של העוררים. אשר ליצחק; צוין כי שירות המבחן העריך שחלופת המעצר שהוצעה "מתאימה ומאוזנת" והמליץ לשחררו לחלופה זו, בפיקוח הערבים שהוצעו שנמצאו ראויים ומתאימים לתפקידם. אשר לטויל; צוין כי שירות המבחן העריך כי חלופת המעצר שהוצעה, בכפוף לשילובו בהליך טיפולי בשירות המבחן, יש בה כדי להוות "גורם מצמצם רמת סיכון להישנות פורצת גבולות" והמליץ לשחררו לחלופה זו. על אף האמור לעיל, החליט בית המשפט קמא כפי שהחליט, תוך שהוא קובע כי נוכח עברם הפלילי המכביד של העוררים לא ניתן לתת בהם אמון. לגבי יצחק; צוין כי על אף שהרשעתו האחרונה היא משנת 2000, הרי שבהתחשב בנסיבות עברו הפלילי - ובפרט בהתחשב בבריחתו מישראל לאחר ביצוע עבירה ההריגה - אין מקום לסטות מהכלל. בית המשפט קמא סבר כי עובדה אחרונה זו מקימה אף חשש להימלטות מאימת הדין. אשר לטויל; צוין כי לחובתו הרשעות רבות, לרבות בעבירות שעניינן בסמים, בגינן ריצה עונשי מאסר למשך שנים ארוכות, אשר יש בהן כדי ללמד כי הוא נטוע בעולם העברייני בכלל ובעולם הסמים בפרט. על רקע זה, נקבע כי טויל אינו נמצא בגדר החריג לכלל לפיו בעבירות סמים מן הסוג בו עסקינן יש להורות על מעצר עד לתום ההליכים. יתר על כן, בית המשפט קמא לא מצא בפסקי הדין שהוגשו לעיונו על ידי העוררים אסמכתאות שדי בהן כדי להצדיק שחרורם לחלופת מעצר או מעצר בפיקוח אלקטרוני.

4. יצחק טוען כי בית המשפט קמא שגה משהתעלם מכך שעברו הפלילי אינו כולל הרשעות בתחום הסמים, ושבמהלך תקופה ארוכה לא עבר כל עבירה פלילית. עוד נטען כי העורר - שעברו הפלילי הוא "הרחוק ביותר" וש"אינו נטוע בעולם עבריינות הסמים" - הופלה לרעה ביחס לנאשמים אחרים שהוחלט לשחררם ממעצר, וכי שגה בית המשפט קמא משלא נדרש לשאלת ההפליה. העורר טוען כי הוא שינה אורחות חייו, הקים משפחה והינו אביו לשישה ילדים והוא מבקש לשחררו לחלופה שאותה מצא שירות המבחן מתאימה או, לכל היותר, למעצר בפיקוח אלקטרוני.

5. טויל טוען כי בית המשפט קמא שגה משנתן משקל מכריע לעברו הפלילי בעת שקילת שחרורו לחלופת מעצר. לשיטתו, עברו הפלילי היה ידוע לבית המשפט עוד בטרם נשלח לעריכת תסקיר, והיה גלוי לשירות המבחן, שמצא לנכון, אף על פי כן להמליץ על שחרורו לחלופת מעצר. יתרה מכך, העורר טוען כי הגם שאין מחלוקת כי יש לו עבר פלילי ש"אינו קל", הוא התמתן בשנים האחרונות. לטענתו, עברו הפלילי בתחום הסמים עניינו בעבירות שבוצעו לפני למעלה

מעשור. לפיכך, נטען כי הגדרתו כמי שנטוע בעולם הסמים היא שגויה. בנוסף, הפנה טויל להחלטה שניתנה בעניינו של נאשם 4 בתיק, שהורתה על מעצרו עד לתום ההליכים עקב היותו נטוע בעולם הסמים כמו גם להחלטות דומות, וטען כי מדובר על מקרים שנסיונותיהם חמורות בהרבה מנסיבותיו. משכך, נטען כי אין מקום לקבוע שהוא נטוע בעולם הסמים ושטעם שגו זה אין מקום לשחררו לחלופה.

6. המשיבה טוענת כי דין שני העררים להידחות. לטענתה, מעצר עד תום ההליכים במקרים כגון המקרים דנן הוא הכלל ואילו שחרור ממעצר לחלופה או מעצר בפיקוח אלקטרוני הם החריג לכלל שקיים רק במקרים מיוחדים שמקרים אלו אינם נמנים עליהם.

אשר ליצחק; לשיטת המשיבה, עברו מכביד ביותר, אף אם אין בו עבירות סמים. כמו כן, נטען כי בריחתו מן הארץ בעבר יש בה כדי לעורר חשש של ממש מהימלטות מאימת הדין. עוד נטען כי חלקו של יצחק במסכת העבריינות היה מרכזי (ובפרט משהיה זה הוא ששכר, עם אחר, את הדירה). באשר לטענת ההפליה; נטען כי הנאשם 7 שוחרר בתנאים בשל חולשה של ממש בחומר הראיות הלכאורי נגדו ואילו הנאשמים 5 ו-6 נעצרו בפיקוח אלקטרוני, בין היתר נוכח היותו של נאשם 5 צעיר משמעותית מיצחק ובעל עבר מינורי ונוכח עברו הנקי של הנאשם 6. המשיבה לא רואה מקום לניסיון של יצחק להקיש משחרורם של מעורבים אחרים בפרשה ממעצר מאחורי סורג ובריח - דוגמת הנאשמים 3 ו-4 - לעניינו של יצחק, בין היתר בהתחשב בכך שהנאשם 3 הינו שב"ח שנתן הסכמה למעצרו עד תום ההליכים.

אשר לטויל; נטען כי לחובתו עבר פלילי מכביד, אשר כולל גם עבירות סמים, ועל כן הטענה לפיה הוא אינו נטוע בעולם הסמים רחוקה מלהיות מדויקת, אף על פי שמדובר בעבירות שבוצעו לפני מספר שנים. נטען כי מעובדות כתב האישום עולה כי טויל נטוע אף כיום בעולם הסמים ובעולם העברייני, שכן העבירות המיוחסות לו דורשות הכנה ותכנון משמעותיים. המשיבה הדגישה כי נגד טויל הוגש כתב אישום נוסף בגין עבירה של החזקת אגרופן ועל כן לא ניתן לומר שקיימת מגמת התמתנות בהתנהגותו.

דין והכרעה

7. לאחר שעינתי בהודעות העררים ונספחיהן, והאזנתי לטענותיהם של באי-כוח הצדדים בדיון לפני, הגעתי לכלל מסקנה כי דין שני העררים להידחות.

8. כידוע, בעבירות סמים מן הסוג המיוחס לעוררים קיימת חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(ג)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: החוק), ועל כן ככלל אין לשחרר לחלופת מעצר אלא במקרים חריגים [בש"פ 8101/16 אלסאנע נ' מדינת ישראל, פסקה 14 והאסמכתאות שם (16.11.2016)]. אחד הטעמים לכך הוא החשש שמא בצע הכסף יוביל את הנאשמים לבצע עבירות סמים נוספות מבלי שיהיה די בחלופת המעצר על מנת להרתיעם [השוו: בש"פ 2411/15 מדינת ישראל נ' דנה, פסקה 19 (21.4.2015)]; בש"פ 8585/15 לולו נ' מדינת ישראל, פסקה 5 והאסמכתאות שם (23.12.2015)]. יחד עם זאת, נקבע לא אחת כי יש לבחון בכל מקרה לגופו האם ניתן להשיג את תכלית המעצר באופן שפגיעתה בחירות הנאשם תהא פחותה, בהתאם לסעיף 21(ב)(1) לחוק. לא שוכנעתי כי המקרים דנן נמנים על אותם מקרים חריגים אשר מצדיקים התערבות.

9. אשר ליצחק; אמנם הרשעתו האחרונה היא משנת 2000, ומן הדברים עולה כי בשנים האחרונות הוא שינה את אורחות חייו וכיום הוא אב לששה ילדים. אולם, על אף היותו מרוחק, מדובר בעבר פלילי מכביד אשר בגינו אף ריצה יצחק עונשי מאסר ממושכים. יתרה מכך, לחובתו עומדת בריחתו מישראל לאחר ביצוע עבירת ההריגה בה הורשע, אשר מקימה נגדו עילת מעצר של חשש להימלטות מאימת הדין בנוסף לעילת המסוכנות.

10. אשר לטויל; בשונה מיצחק לא עומדת לחובתו עילת מעצר של חשש להימלטות מאימת הדין. ואולם, לחובתו עבר פלילי מכביד הכולל 12 הרשעות קודמות, אשר חלקן בעבירות הנוגעות לסמים, אשר בגינן ריצה עונשי מאסר לתקופות משמעותיות. כמו כן, מדברי המשיבה עולה כי תלוי ועומד נגדו כתב אישום בגין החזקת אגרופן, דבר המלמד על כך שלא חל שינוי משמעותי בנסיבות בעניינו. על רקע זה, סבורני כי קמה בעניינו של טויל עילת מסוכנות עוצמתית.

11. לטעמי, נוכח עילות המעצר הקיימות בעניינם של העוררים, כמו גם אופי העבירות המיוחסות להם והיעדר טעמים חריגים המצדיקים סטייה מן הכלל, אין מקום לשנות מהחלטתו של בית המשפט קמא, שהורה על מעצרו מאחורי סורג ובריח עד לתום ההליכים נגדם. אמנם, תסקירי שירות המבחן המליצו על שחרורם של העוררים לחלופות מעצר. ואולם, נקבע לא אחת כי תסקיר שירות מבחן הוא כלי עזר בלבד ואין הוא כובל את שיקול דעתו של בית המשפט [השוו: בש"פ 4400/09 וקס נ' מדינת ישראל, פסקה 7 והאסמכתאות שם (26.5.2009); בש"פ 189/11 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 16 (11.1.2011)].

12. אשר על כן, דין העררים להידחות. העוררים יותרו במעצר עד לתום ההליכים נגדם.

ניתנה היום, ט' באלול התשע"ז (31.8.2017).

שׁוֹפֵט